

La solitud de Gerbrand Bakker

Carles Montpart Tura

Si hi ha un fenomen que caracteritza el panorama literari català dels darrers anys és l'aparició d'un bon nombre de noves i petites editorials que han representat un saludable trencament del monopoli que exerceixen els grans grups d'edició. Gràcies a elles, i a les seves propostes sovint arriscades, ens és possible d'aproximar-nos a autors fins ara desconeguts per a nosaltres. Un exemple de tot plegat el constitueix la figura de l'escriptor neerlandès Gerbrand Bakker.

Uns segells joves agrupats

Algunes d'aquestes noves editorials —de moment nou— s'han agrupat, sota el títol de *Llegir en català*, en una Associació d'Editorials Independents amb l'objectiu de compartir esforços en la tasca de donar a conèixer els seus llibres. De moment, segons ells mateixos afirmen, no formen cap unitat empresarial, però des de la independència respectiva es proposen optimitzar i compartir tots aquells recursos que els puguin donar el màxim de visibilitat en un mercat molt saturat i amb una gran competència.

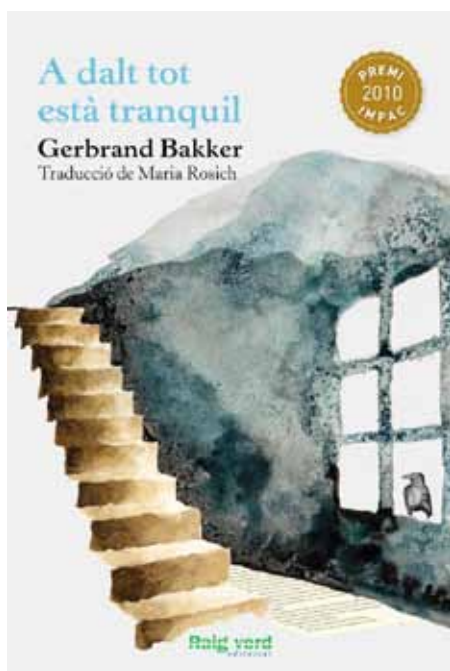
Es tracta d'un grup que edita narrativa per a adults en català, que aposta tant per la recuperació de clàssics oblidats com per la descoberta d'autors inèdits en llengua catalana, i que té com a divisa aplicar el principi de màxima qualitat i proximitat en tot el procés d'edició dels seus llibres. Fins ara, les editorials que formen part de *Llegir en català* són Alrevés/Crims. cat, Edicions del Periscopi, Edicions Saldonar, Editorial Meteora, El Gall Editor, L'Avenç, Raig Verd Editorial, Sembra Llibres i Tigre de paper. Com no podria ser d'altra manera en els temps actuals, el grup informa de totes les seves novetats a través d'una dinàmica pàgina web (llegirencatala.cat) i té compte obert tant a Twitter (@llegirencatala) com a Facebook.

Unbreupàsalscatàlegsd'aquestes editorials ens mostra que, malgrat la joventut dels projectes, totes elles disposen a hores d'ara d'una oferta molt interessant de títols que abracen una gran quantitat de gèneres, temàtiques i autors. Tres de les novetats més remarcables dels darrers mesos, per exemple,

les trobem en editorials del grup: les últimes novel·les de Manuel Baixauli i de Roc Casasgran, *Ningú no espera* (Edicions del Periscopi) i *L'amor fora de mapa* (Sembra Llibres), respectivament, i el volum de la darrera Premi Nobel de literatura, Svetlana Aleksíevitx, *Temps de segona mà. La fi de l'home roig* (Raig Verd).

Al marge d'aquesta associació, és molt remarcable el catàleg i les novetats que van traient al mercat altres editorials petites com Adesiara, Angle Editorial, Ara Llibres, Comanegra, Edicions de la Ela Geminada, Editorial Gregal i Editorial Males Herbes, entre d'altres. Un extens panorama, doncs, al marge dels grans grups editorials i, en general, dels autors consagrats, per poder triar i descobrir alguna perla literària desconeguda.

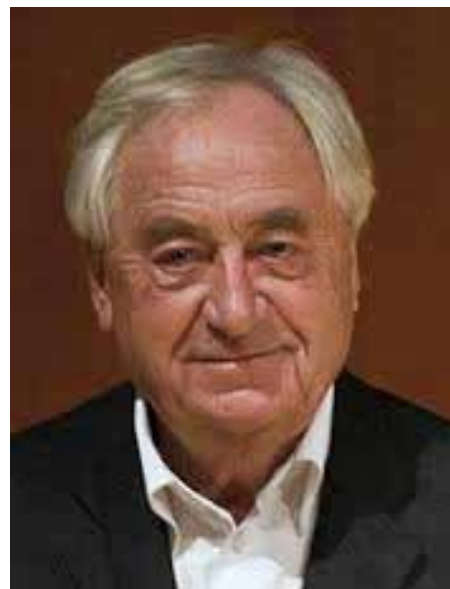
Gerbrand Bakker com a exemple

El coneixement que tenim a casa nostra de la literatura neerlandesa és ben limitat. Fins ara, i cenyint-nos a autors actuals, potser l'únic nom que hauríem estat capaços de dir és el del poeta, novel·lista i periodista Cees Noteboom (La Haia, 1933), un autor de considerables cròniques de viatges i que va ser candidat al Premi Nobel de Literatura l'any 2012. Fins ara només podem llegir en traducció catalana tres de les seves obres, tot i que rarament les trobarem a les llibreries si no les demanem expressament. Concretament es tracta del llibre de viatges *Desviació a Santiago* i de les novel·les *Perdut el paradís* i *La història següent*, totes publicades a la col·lecció "L'Eclèctica" d'Edicions Bromera amb traducció de Mariona Gratacós.

És en aquest migrat panorama, doncs, que l'aposta de l'editorial Raig Verd per Gerbrand Bakker ha suposat una gran novetat. I més, si tenim en compte que les tres novel·les fins ara publicades d'aquest escriptor neerlandès han tingut una molt bona acollida entre el públic català. Parlem de *A dalt està tot tranquil* (2012), *Deu*

Gerbrand Bakker

oques blanques (2013) i *Les pereres fan la flor blanca* (2015), totes amb una magnífica traducció de Maria Rosich.

Gerbrand Bakker (Wieringerwaard, Països Baixos, 1962) va tenir el seu primer reconeixement internacional amb l'obtenció del premi IMPAC 2010 per la seva novel·la *A dalt està tot tranquil*. Aquest guardó, al qual s'hi accedeix a través de les nominacions proposades per biblioteques de tot el món, va suposar per a Bakker la traducció de la seva obra a una vintena de llengües, i li va permetre una difusió imprescindible per al reconeixement d'obres escrites en el marc de literatures d'estats petits. A més, el premi va posar el seu nom al costat d'altres guardonats de la talla de Herta Müller, Orhan Pamuk, Michel Houellebecq o Javier Marías. Per acabar-ho d'arrodonir, la traducció catalana va obtenir el premi Llibreter 2012.

Gerbrand Bakker, que a més d'escriptor ha exercit de jardiner i d'instructor de patinatge sobre gel, és també traductor d'obres de l'anglès a l'holandès i ha col·laborat en l'edició d'un *Diccionari etimològic de l'holandès*.

La solitud, el tema central

En més d'una ocasió, Bakker, en ser preguntat sobre el tema de les seves novel·les, ha respost que aquest és la solitud. I, efectivament, a través d'un peculiar estil melancòlic, les tres obres que coneixem d'aquest autor ens remeten, al capdavant, a la solitud en què situa els seus

Thermalia. Museu de Caldes de Montbui

Plaça de la Font del Lleó, 20

Diumenge 13 de març de 2016 a les 12 del migdia

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE:

Lentul i el secret de l'aigua

Antoni Font Montpart

Editorial DG

THERMALIA
MUSEU DE CALDES DE MONTBUI

www.thermalia.cat

f i t YouTube

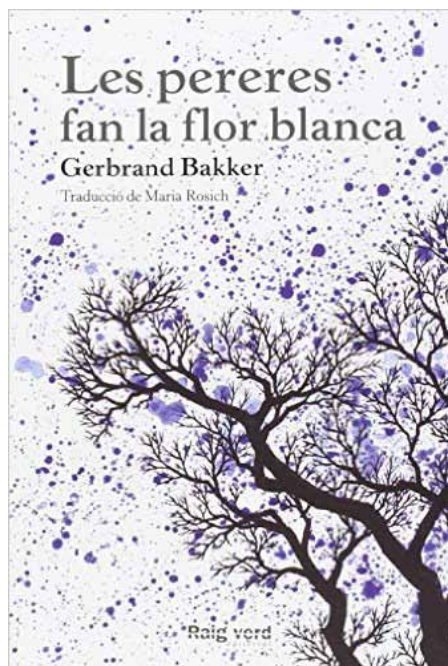
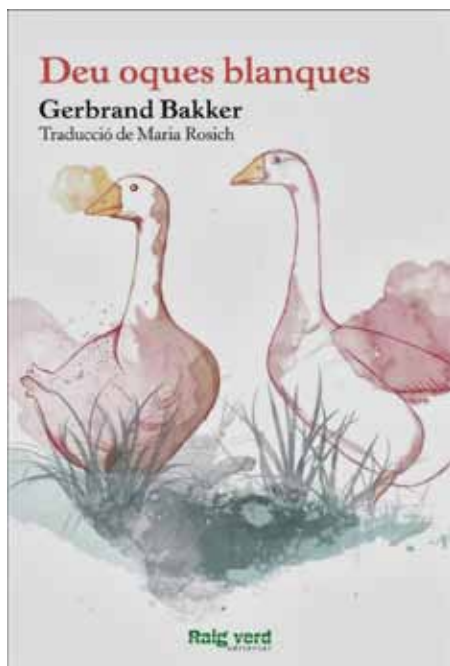

Ajuntament de
Caldes de Montbui

Editorial DG

Creiem que hi ha un espai comú entre la narrativa, la filosofia i l'assaig

Per parlar del projecte que t'agradaria publicar, posem-nos en contacte a través de jadub66@gmail.com

personatges. La narrativa de Bakker, de frase curta i amb una gran importància del diàleg, ens presenta sovint uns protagonistes que a causa d'un passat del qual normalment n'hem d'imaginar més que no pas en sabem, es veuen abocats a una reflexió personal que els acara a la recerca del sentit de la seva pròpia vida i, generalment, a un futur incert.

A *A dalt tot està tranquil*, l'autor ens presenta la figura de Helmer, un granger de cinquanta-cinc anys que va haver d'abandonar els seus estudis universitaris per fer-se càrrec de l'explotació agrària que en principi estava destinada al seu germà bessó quan aquest va morir. Aquest fet marcarà la seva existència i ara, amb el pare greument malalt i instal·lat al pis de dalt de la casa, encetarà una revisió de la seva vida que el menarà, finalment, a prendre certes decisions. Es tracta d'una obra de la qual s'ha destacat, i amb raó, la intensa creació d'un món propi, la utilització d'un llenguatge directe i emotiu i la tendresa, l'humor i la gran sensibilitat en les descripcions de les relacions dels personatges amb la natura.

A la segona obra de Bakker traduïda al català, *Deu oques blanques*, guardonada amb l'Independent Foreign Fiction Prize 2013, trobem una estructura narrativa més propera al *thriller* però un contingut on, en el fons, hi sentim bategar els mateixos temes que hem vist que preocupen aquest autor. En aquesta ocasió la protagonista és una dona solitària, professora universitària que fuig del seu país per un fet concret, i que lloga una granja a Gal·les amb la intenció d'enllestir la seva tesi doctoral sobre Emily Dickinson. De mica en mica anirem coneixent —o intuïnt, perquè a les obres de Bakker els silencis són reveladors— alguns capítols foscos de la seva història passada al mateix temps que assistim al seu encaix en el nou marc geogràfic i a la seva ambigua relació amb els personatges de la zona. Un cop més trobem la frase curta i el diàleg tallant, sovint molt breu, que al capdavant resulta un excel·lent correlat del desèmparament vital en què es mouen els personatges. Una atmosfera opressiva brillantment resolta per l'encertada habilitat narrativa de l'autor.

L'última, que va ser la primera

A causa de la bona acollida de les dues novel·les esmentades fins ara, els editors de Raig Verd van publicar a finals de l'any passat *Les pereres fan la flor blanca*, una obra anterior a aquelles dues i que el mateix Bakker va explicar, en la presentació que en va fer a la Setmana del Llibre en Català, que va haver de reescriure perquè en principi l'havia pensat per a un públic juvenil. L'obra, força més breu que les altres dues, plantejava ja el tema dels bessons —en Klaas i en Kees—, en aquest cas per construir una emotiva i dura història que té com a protagonista el germà petit dels dos, en Gerson, el qual, per culpa d'un accident de cotxe, es veu forçat a encarar una vida sense veure-hi. L'obra, malgrat que ha tingut alguna crítica desfavorable com la de Xavier Cortadellas (AVUI, suplement Cultura, 21-2-2016), en la qual acusa la novel·la d'ensucrada i de "la repetició excessiva de frases de regust poètic, facilotes", penso que té qualitat suficient com perquè valgui la pena de ser llegida. És un llibre ben escrit que emociona, commou, i fa pensar, i això crec que no és pas poca cosa. Raig Verd ha anunciat que pròximament publicarà una nova obra de Baker, *Juny*. Caldrà estar-hi atents.